

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ, ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСІВ

Кафедра фінансів, банківської і страхової справи

Затверджую:

Директор ННІМЕФ

_____ О.Л. Фещенко

“ ___ ” _____ 2019р.

Схвалено на засіданні кафедри фінансів,
банківської і страхової справи

Протокол № ___ від “ ___ ” _____ 2019р.

Завідувач кафедри _____ О.І. Дацій

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СТРАХОВІ ПОСЛУГИ»

Статус дисципліни вибіркова

Освітньо-професійна програма вищої освіти галузі знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Спеціалізація: «Міжнародна економіка та фінанси»

Форма навчання денна Курс 4

Семестр восьмий

Обсяг в кредитах ЄКТС/Всього годин: 3/90 за навчальним планом (від січень 2016р.):

- лекції(Л) 16
- семінарські (С) 8
- практичні заняття (ПЗ) _____
- лабораторні заняття (ЛЗ) _____
- самостійна робота студентів (СРС) 66

Робоча навчальна програма складена на основі навчальної програми дисципліни "Страхові послуги", підготовленої професором Бігдашем В.Д. та

затвердженої на засіданні кафедри банківської і страхової справи (протокол № 11 від 23.04.2014 р.).

Розробник робочої програми навчальної дисципліни: професор МКА Бігдаш В.Д.

Київ МАУП

II. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни - отримання студентами глибоких знань з питань теорії створення та практичного застосування конкретних механізмів надання страхових послуг юридичним і фізичним особам в умовах ринкової економіки.

Завдання дисципліни:

1. Вивчення механізмів надання страхових послуг, що дозволяє сформувати рівень знань для плідної праці в галузі страхування та повністю використовувати можливості страхового захисту для діяльності підприємств та в особистому житті громадян.

2. Встановити сутність, необхідність використання та можливості розширення асортименту страхових послуг з урахуванням ринкового попиту на ці послуги та необхідності їх застосування в умовах ринку.

3. Поглиблено вивчити склад та особливості організації основних видів страхування життя, майнового страхування і страхування відповідальності.

4. Опанувати організацію процесу купівлі та продажу страхових послуг, методикку визначення їх ціни і встановлення згідно норм чинного законодавства взаємовідносин сторін договору страхування у вигляді прав та обов'язків цих сторін.

Предмет дисципліни: відносини, що виникають при здійсненні конкретних видів страхування та організація роботи страховиків щодо забезпечення та реалізації потреб юридичних осіб і громадян у страхових послугах.

Ст ат ус дисципліни – вибіркова.

Місце навчальної дисципліни освітній програмі. Вивчення дисципліни «Страхові послуги» базується на знанні дисциплін «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Фінанси», «Страхування». Знання та вміння, що одержані при вивченні дисципліни «Страхові послуги», використовуються для вивчення дисциплін «Соціальне страхування», «Страховий менеджмент», «Ринки фінансових послуг» та ін.

Компет ент ност і т а програмні результ ат и навчання

Знання, що формуються під час вивчення дисципліни.

В результаті вивчення дисципліни «Страхові послуги» студент буде знати:

- характерні ознаки страхової послуги та їхню економічну природу;
- етапи укладання страхової угоди;
- суть і призначення особистого страхування, його значення і роль в забезпеченні соціального захисту громадян;

■ майнове страхування, його необхідність і значення; становлення, стан і розвиток майнового страхування; форми і види майнового страхування; страхувальників і об'єкти майнового страхування;

■ розвиток і сучасний стан страхування майна виробників сільськогосподарської продукції;

■ необхідність, економічна суть і особливості страхування відповідальності; підгалузі і види страхування відповідальності; страхування цивільної відповідальності;

■ необхідність і значення страхування технічних ризиків;

■ сутність та економічний зміст страхування фінансових ризиків.

Передумови для вивчення дисципліни

Методична основа дисципліни “Страхові послуги” своєю основою має сучасні економічні теорії та концепції страхування, фінансового менеджменту і теорії економічних ризиків, світовий досвід з теорії та практики надання страхових послуг, розробки провідних вчених і працівників страхового бізнесу країн з сталою ринковою економікою, які максимально адаптовані до реальних умов розвитку національної економіки, а також теоретичні і практичні досягнення практики страхування на національному страховому ринку.

III. Очікувані результати навчання

Після вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен уміти:

- оформляти страховий поліс;
- виділити особливості маркетингу у страхуванні;
- визначати розраховувати розмір страхових внесків та виплат за страховими випадками в особистому страхуванні;
- укладати договори страхування майна; розраховувати розміри страхового відшкодування за завдані майну страхувальника збитки;
- укладати договори страхування сільськогосподарського майна; розраховувати розміри страхового відшкодування за завдані сільськогосподарському товаровиробнику збитки;
- укладати страхові договори на всі види відповідальності; розраховувати обсяг страхової відповідальності;
- охарактеризувати окремі видів страхування фінансових ризиків.

Та бути ознайомленим: із законодавчою і нормативно-правовою базою, які регламентують страхування та надання страхових послуг.

IV. Критерії оцінювання результатів навчання

Підсумковий контроль знань студентів формується на підставі сумарного рейтингу, що включає рейтингові оцінки під час поточного контролю та рейтингову оцінку на заліку.

Згідно критеріям оцінки знань студентів за сумарним рейтингом (табл. 1) виставляється екзаменаційна оцінка.

Таблиця 1

Критерії оцінки знань студентів за сумарним рейтингом

Якісна характеристика	Кількість балів	Рейтингова оцінка	Додаткові умови
Відмінно	90-100 балів	A	
Дуже добре	82-89 балів	B	
Добре	75-81 бал	C	
Задовільно	68-74 бали	D	
Достатньо, задовільно	60-67 балів	E	
Незадовільно	35-59 балів	EX,	можливість повторного складання
Незадовільно	1-34 бали	F	повторне вивчення*

*У останньому випадку відповідно до «Положення про систему тріступеневого контролю знань студентів Міжрегіональної Академії управління персоналом» студенту рекомендується повторне слухання курсу.

Може передбачатися оцінювання за співвідношенням 85:15. В цьому випадку на залік/екзамен відводиться 15 балів (1-5 за відповідь на кожне з трьох питань екзаменаційного білету) або тестові чи інші залікові завдання.

Максимальна сума балів (поточна рейтингова + підсумкова екзаменаційна) складає 100 балів, а мінімальна сума балів по поточному контролю – 60 балів (допуск до здійснення підсумкового контролю знань).

Рекомендована шкала балів оцінювання поточного та підсумкового контролю наведено нижче в табл.2.

Таблиця 2

Розподіл балів за якими оцінюються різні види робіт

Змістовні модулі	Змістовний модуль 1					Змістовний модуль 3						РАЗОМ (мінімум)	РАЗОМ (максимум)	Залік	УСЬОГО
	15-20		15-20			15-25			15-25						
Бали за модуль	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11				
ПК		5			5	5		5			5	10	20		
РТ	5			5			5			5		10	10		
МК		5			5				5	5		15	20		
М			10								10	20	20		
ІР			5		5				5		5	5	15		

Тип контролю:

ПК – поточний контроль (відповіді на семінарах, доповнення)

РТ – розв’язок задач/ тестування

МК – міні-контрольна

М – модульна контрольна робота

ІР – індивідуальна робота

У. Засоби діагностики результатів навчання

Контроль є невід’ємною складовою навчання страхуванню і проводиться з метою оцінки навчальних досягнень студентів в оволодінні страхуванням згідно з визначеним чинною програмою рівнем досягнень, оцінки ефективності навчального процесу, підвищення мотивації до навчання.

Система контролю має комунікативну спрямованість, що дозволяє визначити рівень сформованості навичок і вмій механізмів страхування. Вона характеризується зв’язністю і зростаючою складністю, і включає поточний і підсумковий види контролю.

Цілі та зміст різних видів контролю мають відповідати цілям, завданням та змісту навчання. Порядок нарахування балів і виставлення оцінок під час виконання студентами контрольних завдань зумовлюється обраним видом контролю і повинен бути зручним і практичним. Результати контролю виступають показниками успішності студентів, які можна співвідносити з очікуваними навчальними досягненнями в оволодінні страхуванням.

Поточний контроль реалізується на практичних заняттях шляхом усного опитування, перевірки конспектів, виконанням тестів і контрольних робіт, різновидів самостійної роботи, зокрема написання рефератів, творчих завдань тощо.

Завдання для проведення поточного контролю розробляються викладачами з урахуванням особливостей навчання страхуванню на відповідному курсі.

Метою підсумкового контролю, що проводиться наприкінці відповідного семестру, є визначення рівня володіння студентами засобами страхування відповідно до рейтингової системи оцінювання знань, яка додається до робочої програми навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту/заліку, який складається письмово. Залік проводиться у формі відповідей комбінованого тесту, який включає наступні різновиди роботи – теоретичні визначення та розрахункові завдання. Іспит проводиться у формі відповідей на питання екзаменаційного білету за вивченими темами та включає три теоретичних питання та одне розрахункове. Обидві частини застосовуються з метою перевірки сформованості конкретних навичок і вмій страхування.

УІ. Програма навчальної дисципліни

Таблиця 3

Структура навчальної дисципліни

№	Курс <u>4</u> Семестр <u>8</u> Обсяг в кредитах ЕКТС/ Всього годин у семестрі <u>3/90</u> Назва теми	Кількість годин, з них					Форма контролю	Примітка
		Лекції (Л)	Семінар. зан.	Практ. Лаб. Зан. (ПЗ, ЛЗ)	Інд.-конс. Роб. (ІКР)	Сам. Роб. Студ. (СРС)		
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади надання страхових послуг. Види особистого страхування.								
1.	Страхова послуга й особливості її реалізації	2	1			6	У	
2.	Порядок укладання та ведення страхової угоди	1				6	У,Т,СР	
3.	Страхування життя та пенсій	2	1			6	У,Т,СР	
4.	Страхування від нещасних випадків	1	1			6	У,Т,СР	
5.	Медичне страхування	1				6	У,СР	
Змістовий модуль 2. Теоретико-практичні аспекти здійснення страхування майна, фінансових ризиків та відповідальності								
6.	Страхування підприємницьких ризиків	2	1			6	У,КР, ПК	
7.	Сільськогосподарське страхування						У,Т,СР	
8.	Страхування технічних ризиків	1	1			6	У,Т,СР	
9.	Страхування кредитних і фінансових ризиків	1				6	У,Т,СР	
10.	Транспортне страхування (автотранспортне, морське, авіаційне)	2	1			6	У,СР	
11.	Страхування майна і відповідальності громадян	2	1			6	У,Т,СР, ПК	
Разом годин:		16	8			66		

Форми контролю є: усне опитування (У); контрольні роботи (КР); перевірка конспектів (ПК); перевірка завдань для самостійної роботи (СР); тестування (Т).

Зміст дисципліни за змістовними модулями

Змістовий модуль 1 “Теоретико-методичні засади надання страхових послуг. Види особистого страхування” – це система навчальних елементів, що поєднана за ознакою відповідності засвоєння студентом загальних теоретико-методичних засад надання послуг страховими компаніями та особливостей здійснення особистого страхування.

Змістовий модуль 2 “Теоретико-практичні аспекти здійснення страхування майна, фінансових ризиків та відповідальності” – це система навчальних елементів, що поєднана за ознакою відповідності засвоєння студентом теоретико-практичних засад та конкретних процедур при здійсненні страхування майна, фінансових ризиків та відповідальності.

6.1. Плани лекцій

Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади надання страхових послуг. Види особистого страхування.

Лекція 1

Тема 1. Страхова послуга й особливості її реалізації

- 1.1. Страхова послуга як специфічний товар
- 1.2. Служба маркетингу страхової компанії та її функції
- 1.3. Системи продажу страхових послуг
- 1.4. Роль реклами в реалізації страхових послуг
- 1.5. Контроль за реалізацією страхових послуг

1Рекомендовані дж ерела інформації [1, 7, 9-11, 14, 16, 18, 22, 24,30, 49, 88-92]

Лекція 2

Тема 2. Порядок укладання та ведення страхової угоди

- 2.1. Етапи проходження страхової угоди
- 2.2. Заява про страхування
- 2.3. Андеррайтинг та його складові частини
- 2.4. Укладання договору страхування
- 2.5. Врегулювання вимог страховальника по відшкодуванню збитків

2Рекомендовані дж ерела інформації [1-9, 11-12, 14, 76, 93]

Лекція 3

Тема 3. Страхування життя та пенсій

- 3.1. Необхідність страхового захисту життя і пенсій громадян
- 3.2. Зміст і особливості страхової послуги з страхування життя
- 3.3. Види страхування життя. Змішане страхування
- 3.4. Довічне страхування і страхування пенсій

3Рекомендовані дж ерела інформації [1, 17, 19, 22, 53, 54, 79, 85]

Лекція 4

Тема 4. Страхування від нещасних випадків

- 4.1. Необхідність і значення страхування від нещасних випадків

- 4.2. Державне обов'язкове страхування від нещасних випадків
- 4.3. Обов'язкове страхування від нещасних випадків на транспорті
- 4.4. Добровільне страхування від нещасних випадків і його умови

Тема 5. Медичне страхування

- 5.1. Необхідність, розвиток і сучасний стан медичного страхування
- 5.2. Обов'язкове медичне страхування і його особливості
- 5.3. Добровільне медичне страхування
- 5.4. Медичне страхування громадян, які виїждять за кордон

45Рекомендовані джерела інформації[1, 7, 9-11, 14, 16-18, 27, 40, 50, 69, 77]

Змістовий модуль 2. Теоретико-практичні аспекти здійснення страхування майна, фінансових ризиків та відповідальності

Лекція 5

Тема 6. Страхування підприємницьких ризиків

- 6.1. Зміст поняття «підприємницькі ризики» і об'єкти страхування
- 6.2. Страхування майна підприємців від вогню та інших ризиків
- 6.3. Страхування від перерв у підприємницькій діяльності
- 6.4. Страхування відповідальності товаровиробника (надавача послуг, виконавця робіт, продавця товарів) та інших видів відповідальності у підприємстві
- 6.5. Страхування особистих ризиків у підприємстві

6Рекомендовані джерела інформації[1, 7, 9-11, 14, 16, 79, 88-96, 102]

Лекція 6

Тема 7. Сільськогосподарське страхування

- 7.1. Економічні завдання страхування в сільському господарстві
- 7.2. Страхування врожаїв сільгоспкультур і багаторічних насаджень
- 7.3. Страхування сільськогосподарських тварин
- 7.4. Страхування будівель та іншого майна сільгосп підприємств

Тема 8. Страхування технічних ризиків

- 8.1. Необхідність і призначення страхування технічних ризиків
- 8.2. Страхування будівельно-монтажних ризиків
- 8.3. Страхування машин і агрегатів від поломок
- 8.4. Страхування електронної техніки та комп'ютерних баз даних
- 8.5. Страхування післяпускових гарантійних зобов'язань

78Рекомендовані джерела інформації[1, 7, 9, 11, 60, 63, 81, 86, 88-96]

Лекція 7

Тема 9. Страхування кредитних і фінансових ризиків

- 9.1. Необхідність і значення страхування у фінансово-кредитній сфері
- 9.2. Сутність, економічний зміст і види страхування кредитів
- 9.3. Страхування відповідальності позичальника за неповернення кредиту
- 9.4. Страхування ризику неповернення кредиту
- 9.5. Сутність та економічний зміст окремих видів страхування фінансових ризиків

9Рекомендовані джерела інформації[1, 7, 21, 88-96]

Лекція 8

Тема 10. Автотранспортне страхування

- 10.1. Необхідність, поняття, сутність і сучасний стан автотранспортного страхування
- 10.2. Страхування автотранспорту
- 10.3. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Моторне (транспортне) страхове бюро України, його функції. Міжнародна система "Зелена карта"

- 10.4. Страхування вантажів при автотранспортних перевезеннях
- 10.5. Страхування відповідальності автоперевізника за вантаж
- 10.6. Страхування від нещасних випадків на автотранспорті

Лекція 9

Тема 11. Морське страхування

- 11.1. Необхідність і особливості страхування морських ризиків
- 11.2. Страхування морських суден
- 11.3. Страхування відповідальності власників суден
- 11.4. Страхування вантажів, що перевозяться морськими судами
- 11.5. Страхування відповідальності морського перевізника за вантаж
- 11.6. Страхування від нещасних випадків на морському транспорті

Лекція 10

Тема 12. Авіаційне страхування

- 12.1. Необхідність та особливості страхування авіаційних ризиків
- 12.2. Страхування повітряних суден
- 12.3. Страхування відповідальності власників повітряних суден
- 12.4. Страхування вантажів на повітряному транспорті
- 12.5. Страхування відповідальності авіаперевізника за вантаж
- 12.6. Страхування від нещасних випадків на повітряному транспорті

*10_12*Рекомендовані дж ерела інформації [1, 7, 11, 41, 47, 48, 59, 61, 64, 66, 73, 80, 88-96]

Лекція 11

Тема 13. Страхування майна і відповідальності громадян

- 13.1. Необхідність і значення страхування майна громадян
- 13.2. Страхування будівель і споруд, що належать громадянам
- 13.3. Страхування майна і тварин у господарствах громадян
- 13.4. Страхування відповідальності громадян перед третіми особами
- 13.5. Страхування професійної та інших видів відповідальності

*13*Рекомендовані дж ерела інформації [1, 7, 11, 46, 56, 57, 88-96]

6.2. Плани семінарських занять

Семінарське заняття 1

Тема 1. Страхова послуга й особливості її реалізації

1. Страхова послуга як специфічний товар. Ознаки, які характеризують страхову послугу.
2. Служба маркетингу страхової компанії та її функції. Вивчення й формування попиту на страхові послуги.
3. Продаж страхових послуг через посередників: переваги і недоліки. Права і обов'язки страхових посередників. Вимоги законодавства України до страхових посередників.
4. Види страхової реклами і вимоги до неї.
5. Контроль з боку держави за реалізацією страхових послуг.

Рекомендовані дж ерела інформації [1, 7, 9-11, 14, 16, 18, 22, 24, 30, 49, 88-92]

Тема 2. Порядок укладання та ведення страхової угоди

1. Основні етапи укладання договору страхування.
2. Заява про страхування і форма її подання.
3. Андеррайтинг і його основні етапи.
4. Страховий поліс як форма договору страхування: його форма, зміст і структура. Страхове

свідоцтво, страховий сертифікат і їх особливості.

5. Дії страховика при настанні страхового випадку. Розслідування характеру і розмірів збитків. Укладання страхового акта. Виплата страхового відшкодування або страхової суми (страхового забезпечення)

Рекомендовані джерела інформації [1-9, 11-12, 14, 76, 93]

Тема 3. Страхування життя та пенсій

Особливості здійснення страхування життя і пенсій в Україні.

Порядок визначення і сплати страхових внесків при страхуванні життя (страхуванні капіталу). Робота страхової компанії по визначенню страхових і викупних сум, порядок їх виплати страхувальнику, спадкоємцям або визначеним для цього особам.

Страхування ренти (пенсійне страхування) індивідуального типу і на принципі взаємності.

Рекомендовані джерела інформації [1, 17, 19, 22, 53, 54, 79, 85]

Тема 4. Страхування від нещасних випадків

Форми й види страхування від нещасних випадків.

Умови основних видів державного особистого страхування від нещасних випадків в Україні і особливості їх здійснення.

Обов'язкове особисте страхування пасажирів і водіїв від нещасних випадків на транспорті.

Тема 5. Медичне страхування

Суб'єкти медичного страхування і відносини між ними.

Добровільне медичне страхування. Договір страхування. Обсяг відповідальності страховика. Строк страхування. Страхова сума. Страхова премія. Права й обов'язки сторін страхових відносин. Організація роботи страхової компанії при настанні страхового випадку. Порядок виплати страхового забезпечення.

Медичне страхування громадян, які виїждять за кордон. Умови і особливості укладання договору страхування.

Рекомендовані джерела інформації [1, 7, 9-11, 14, 16-18, 27, 40, 50, 69, 77]

Семінарське заняття 2

Тема 6. Страхування підприємницьких ризиків

Форми й види страхування підприємницьких ризиків.

Страхування майна підприємців від вогню та інших ризиків. Обсяг відповідальності; об'єкти страхування, їх оцінка; виключення і застереження; строк дії договору. Страхова сума, страховий тариф. Оцінка збитку. Страхове відшкодування і його виплата.

Страхування від перерв у підприємницькій діяльності.

Страхування надавача послуг, виконавця робіт, продавця товарів за якість послуг, що надаються; робіт, що виконуються; товарів, що продаються. Особливості укладення договору страхування.

Страхування працівників від нещасних випадків та на випадок захворювання за рахунок коштів підприємця.

Рекомендовані джерела інформації [1, 7, 9-11, 14, 16, 79, 88-96, 102]

Семінарське заняття 3

Тема 9. Страхування кредитних і фінансових ризиків

1. Класифікація видів страхування у фінансово-кредитній сфері.
2. Умови і особливості страхування товарних кредитів.
3. Страхування відповідальності позичальника за неповернення кредиту. Об'єкт страхування. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума. Строк страхування. Страховий тариф.

- Визначення збитків. Страхове відшкодування і особливості його виплати.
4. Страхування фінансового кредиту. Портфельне страхування кредитів.
 5. Умови страхування ризику неотримання прибутку (доходу).

Рекомендовані джерела інформації [1, 7, 21, 88-96]

Семінарське заняття 4

Тема 7. Сільськогосподарське страхування

Форми й види сільськогосподарського страхування.

Страхування врожаїв сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Об'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Характеристика страхових випадків. Визначення вартості врожаю, обчислення й порядок сплати страхових премій. Організація роботи страхової компанії по визначенню збитків і страхового відшкодування. Визначення факту й причин загибелі (пошкодження) врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Оцінка збитків при загибелі (пошкодженні) врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Страхове відшкодування.

Страхування сільськогосподарських тварин.

Страхування майна сільськогосподарських підприємств.

Тема 8. Страхування технічних ризиків

Класифікація видів страхування технічних ризиків.

Страхування будівельно-монтажних ризиків. Обсяг страхової відповідальності. Виключення. Строк дії договору. Страхова сума. Страховий тариф. Оцінка збитку. Виплата страхового відшкодування.

Умови страхування машин і агрегатів від поломок.

Умови страхування електронної техніки та комп'ютерних баз даних.

Умови страхування післяпускових гарантійних зобов'язань.

Рекомендовані джерела інформації [1, 7, 9, 11, 60, 63, 81, 86, 88-96]

Тема 10. Автотранспортне страхування

1. Класифікація видів страхування автотранспортних ризиків.
2. Майнове страхування засобів автотранспорту. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Період страхування. Франшиза. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.
3. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Обсяг страхової відповідальності. Оцінка збитків.
4. Моторне (транспортне) страхове бюро України, його функції. Права і обов'язки членів МТСБ.
5. Міжнародна система «Зелена картка».
6. Страхування вантажів, що перевозяться автомобільним транспортом. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Визначення й порядок відшкодування збитків.
7. Страхування відповідальності автоперевізника за вантаж. Норми законодавства України та міжнародних Конвенцій. Обсяг страхової суми. Страховий тариф. Порядок відшкодування збитків.
8. Страхування від нещасних випадків на автомобільному транспорті. Обсяг відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф.

Тема 11. Морське страхування

1. Визначення договору морського страхування в Кодексі торговельного мореплавання.
2. Страхування морських суден. Класифікація суден за категоріями ризику. Страхова сума.

- Страховий тариф. Оцінка збитків. Страхове відшкодування і особливості його виплати.
3. Страхування відповідальності власників суден перед третіми особами. Обсяг відповідальності. Виключення. Страхова сума. Страховий тариф. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.
 4. Умови страхування вантажів, що перевозяться морським транспортом.
 5. Умови Кодексу торговельного мореплавання, Правил Гааги - Вісбі і особливості їх застосування при страхуванні відповідальності морського перевізника за вантаж.
 6. Умови страхування від нещасних випадків на морському транспорті: членів судової команди, пасажирів. Форми і особливості страхування.

Тема 12. Авіаційне страхування

1. Суб'єкти і об'єкти при авіаційному страхуванні.
2. Майнове страхування повітряних суден. Форми страхування. Об'єкти страхування. Обсяг відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Строк страхування. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.
3. Умови страхування відповідальності власників повітряних суден.
4. Умови страхування вантажів, що перевозяться авіаційним транспортом.
5. Норми Закону "Про транспорт" та Повітряного кодексу України. Варшавська, Гаазька і Гвадалахарська конвенції та їх застосування при страхуванні відповідальності авіаперевізника за вантаж.
6. Страхування від нещасних випадків на повітряному транспорті. Форми страхування. Обсяг відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Особливості виплати страхового забезпечення.

Рекомендовані джерела інформації [1, 7, 11, 41, 47, 48, 59, 61, 64, 66, 73, 80, 88-96]

Лекція 11

Тема 13. Страхування майна і відповідальності громадян

Класифікація видів страхових послуг для страхування майна і відповідальності громадян.
Страхування будівель і споруд, що належать громадянам. Обсяг страхової відповідальності.
Страхова оцінка будівель і споруд.
Страхування тварин у господарствах громадян.
Страхування професійної та інших видів відповідальності громадян.

Рекомендовані джерела інформації [1, 7, 11, 46, 56, 57, 88-96]

6.3. Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

Тема 1. СТРАХОВА ПОСЛУГА Й ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

1. Останні вимоги законодавства України щодо страхових посередників.
2. Переваги і недоліки прямого продажу і продажу страхових послуг через різних страхових посередників.
3. Основні напрямки маркетингової політики страховика.
4. Фактори, які сприяють розвитку сфери страхових послуг в Україні.
5. Фактори, які заважають розвитку сфери страхових послуг в Україні.

Тема 2. ПОРЯДОК УКЛАДАННЯ ТА ВИКОНАННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

1. Права і обов'язки страховика та страхувальника згідно із Законом України «Про страхування».
2. Термін дії договору страхування в окремих видах страхування: порівняльний аналіз.
3. Особливості змісту Заяви про страхування в окремих видах страхування.

4. Особливості укладення договорів особистого страхування.
5. Сутність понять "договір страхування" і "страховий поліс" в вітчизняному страховому законодавстві.
6. Роль заяви про страхування при вирішенні питання, пов'язаного з виплатою страхового відшкодування (страхової суми).

Тема 3. СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ ТА ПЕНСІЙ

1. Довічне страхування життя (на прикладі ритуального страхування).
2. Пенсійне страхування та особливості його регулювання в законодавстві України.
3. Перспективи розвитку страхування життя в Україні.
4. Досвід зарубіжних країн в галузі страхування життя

Тема 4. СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ

1. Оцінка ризику при укладенні договорів страхування від нещасних випадків.
2. Законодавчі та нормативні акти, що регулюють здійснення видів обов'язкового страхування від нещасних випадків в Україні.
3. Страхування дітей та осіб літнього віку від нещасних випадків.
4. Перспективи розвитку страхування від нещасних випадків в Україні.

Тема 5. МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ

1. Обов'язкове медичне страхування та особливості його здійснення за кордоном.
2. Послуги українських страховиків при здійсненні медичного страхування громадян, які виїждять за кордон
3. Особливості діяльності страхової компанії при здійсненні медичного страхування.
4. Нормативні акти, що регулюють медичне страхування в Україні.

Тема 6. СТРАХУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ РИЗИКІВ

1. Законодавчі і нормативні акти України щодо захисту прав споживачів.
2. Правове забезпечення розвитку страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції у розвинутих країнах Заходу.
3. Спільні риси і розбіжності між страхуванням від нещасних випадків за рахунок коштів підприємств і страхуванням відповідальності роботодавця.
4. Проблеми та перспективи страхування відповідальності підприємств за забруднення довкілля в Україні.
5. Обов'язкові види страхування ризиків підприємницької діяльності в Україні

Тема 7. СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ СТРАХУВАННЯ

1. Виникнення і розвиток сільськогосподарського страхування в Україні.
2. Страхування племінних тварин.
3. Обов'язкові види сільськогосподарського страхування в Україні.
4. Досвід сільськогосподарського страхування в зарубіжних країнах та можливості його використання в Україні.

Тема 8. СТРАХУВАННЯ ТЕХНІЧНИХ РИЗИКІВ

1. Законодавчі і нормативні акти України щодо страхування технічних ризиків.
2. Практика страхування відповідальності перед третіми особами при будівельно-монтажних роботах в Україні (за кордоном).
3. Особливості страхового захисту складного промислового обладнання та машин.
4. Іноземний досвід страхування будівельно-монтажних ризиків та можливості його використання в Україні.
5. Обов'язкові види страхування технічних ризиків в Україні.

Тема 9. СТРАХУВАННЯ КРЕДИТНИХ І ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ

1. Страхування кредитів, виданих під заставу.
2. Страхування депозитів. Проблеми і перспективи розвитку в Україні.

3. Страхування облігацій: закордонний досвід і впровадження його в Україні.
4. Сутність та економічний зміст страхування фінансових ризиків виконання комерційних угод.

Тема 10. АВТОТРАНСПОРТНЕ СТРАХУВАННЯ

1. Сутність законодавчих і нормативних актів України, що регулюють страхування на автотранспорті.
2. Моторне (транспортне) страхове бюро України, його функції
3. Страхування відповідальності автоперевізника за вантаж
4. Обов'язкові види страхування при вантажоперевезеннях в Україні
5. Страхування від нещасних випадків на автотранспорті

Тема 11. МОРСЬКЕ СТРАХУВАННЯ

1. Сутність законодавчих і нормативних актів України, що регулюють морське страхування.
2. Роль страхового ринку Lloyd's в інформаційному та технологічно-методичному забезпеченні світового ринку морського страхування.
3. Характеристика п'яти базових принципів морського страхування згідно з нормами морського права Великої Британії та Кодексу торгового мореплавства України.
4. Характеристика основних видів небезпек при страхуванні морських суден.
5. Характеристика основних видів небезпек при страхуванні вантажів, що перевозяться морем.
6. Порівняльний аналіз умов страхування вантажів різних страхових компаній.
7. Обов'язкові види морського страхування в Україні.

Тема 12. АВІАЦІЙНЕ СТРАХУВАННЯ

1. Сутність законодавчих і нормативних актів України, що регулюють авіаційне страхування.
2. Міжнародне регламентування авіаційних перевезень.
3. Страхування від нещасних випадків на повітряному транспорті
4. Умови обов'язкового страхування авіаційних ризиків в Україні.
5. Страхування космічних ризиків.

Тема 13. СТРАХУВАННЯ МАЙНА І ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ГРОМАДЯН

1. Страхування на випадок ремонту квартир.
2. Особливості страхування майна на подвір'ї.
3. Обов'язкові види страхування відповідальності громадян - стан законодавчого забезпечення цих видів страхування в Україні.
4. Ефективність проведення превентивних заходів, спрямованих на збереження майна, що належить громадянам.

Теми рефератів

Тема 1. СТРАХОВА ПОСЛУГА І ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

1. Страхова послуга як специфічний товар та її особливості для окремих видів страхування
2. Служба маркетингу страхової компанії та її функції
3. Роль реклами в просуванні страхових послуг до страхувальників.
4. Зміст маркетингових досліджень та особливості маркетингової стратегії страхової компанії.
5. Роль і місце страхових брокерів в реалізації страхових послуг.
6. Споживна вартість страхової послуги та її ціна.

Тема 2. ПОРЯДОК УКЛАДАННЯ ТА ВИКОНАННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

1. Андеррайтинг і процедура укладання договору страхування
2. Фактори, що впливають на вирішення питання, пов'язаного з прийняттям об'єкта на страхування: порівняльний аналіз для різних видів страхування.
3. Врегулювання вимог страхувальника по відшкодуванню збитків
4. Особливості укладення та виконання договорів страхування майна юридичних осіб і громадян.

Тема 3. СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ ТА ПЕНСІЙ

1. Зміст і особливості страхової послуги з страхування життя
2. Особливості індивідуального та колективного пенсійного страхування
3. Змішане страхування життя.
4. Аналіз ринку страхування життя в Україні.

Тема 4. СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ

1. Історія розвитку страхування від нещасних випадків в Україні та його перспективи.
2. Сучасний стан страхування від нещасних випадків в Україні.
3. Обов'язкове страхування від нещасних випадків на транспорті.
4. Добровільне страхування від нещасних випадків і його різновиди.

Тема 5. МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ

1. Необхідність, розвиток і сучасний стан медичного страхування в Україні.
2. Добровільне медичне страхування і особливості його здійснення
3. Медичне страхування громадян, які виїждять за кордон
4. Сімейний лікар та його місце в системі медичного страхування.

Тема 6. СТРАХУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ РИЗИКІВ

1. Формування страхового інтересу суб'єктів підприємництва в умовах ринкової економіки.
2. Розвиток страхування майна підприємств від вогню та інших ризиків в Україні.
3. Страхування від перерв у підприємницькій діяльності
4. Страхування відповідальності товаровиробника, надання послуг, виконавця робіт, продавця товарів (1 вид на вибір студента)
5. Страхування відповідальності роботодавця
6. Обов'язкові види страхування ризиків підприємницької діяльності в Україні
7. Досвід зарубіжних країн у страхуванні підприємницьких ризиків.
8. Місце товариств взаємного страхування в забезпеченні потреб підприємств у страховому захисті.

Тема 7. СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ СТРАХУВАННЯ

1. Проблеми і перспективи сільськогосподарського страхування в Україні.
2. Порівняльна характеристика форм страхування урожаю сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень.
3. Страхування сільськогосподарських тварин.
4. Страхування будівель та іншого майна сільгоспідприємств.
5. Обов'язкові види сільськогосподарського страхування в Україні.

Тема 8. СТРАХУВАННЯ ТЕХНІЧНИХ РИЗИКІВ

1. Стан і розвиток страхування технічних ризиків в Україні.
2. Проблеми та перспективи розвитку страхування технічних ризиків в Україні.
3. Вплив ринкових факторів на розвиток страхування технічних ризиків в Україні (на вибір студента один з видів страхування технічних ризиків - страхування будівельно-монтажних ризиків, машин і агрегатів від поломок, електронної техніки та комп'ютерних баз даних, після пускових гарантійних зобов'язань).
4. Необхідність та призначення страхування будівельно-монтажних ризиків.
5. Досвід роботи страхової компанії щодо організації проведення страхування електронної техніки та комп'ютерних баз даних (або щодо іншого виду страхування технічних ризиків - на вибір студента).
6. Обов'язкові види страхування технічних ризиків в Україні (1-2 види страхування на вибір студента)

Тема 9. СТРАХУВАННЯ КРЕДИТНИХ І ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ

1. Необхідність і призначення страхування у фінансово-кредитній сфері

2. Страхування кредитів: страхування ризику неповернення кредиту та відповідальності позичальника за неповернення кредиту
3. Страхування кредитного портфеля банку
4. Проблеми розвитку кредитного страхування в Україні.
5. Сутність та економічний зміст окремих видів страхування фінансових ризиків
6. Проблеми страхування фінансових ризиків в Україні.
7. Перспективи страхування кредитних і фінансових ризиків в Україні.

Тема 10. АВТОТРАНСПОРТНЕ СТРАХУВАННЯ

1. Сучасний стан і перспективи розвитку страхування автотранспортних засобів в Україні.
2. Майнове страхування засобів автотранспорту (Авто-КАСКО)
3. Необхідність та розвиток страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів в Україні.
4. Форми та види страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів
5. Міжнародна система “Зелена карта”
6. Страхування вантажів при автотранспортних перевезеннях
7. Обов’язкові види страхування при вантажоперевезеннях в Україні

Тема 11. МОРСЬКЕ СТРАХУВАННЯ

1. Стан і розвиток морського страхування в Україні.
2. Стан і розвиток в Україні страхування вантажів, що перевозяться морськими суднами.
3. Стан і розвиток страхування відповідальності судновласників і перевізників в Україні.
4. Страхування відповідальності судновласників.
5. Організаційні та інші перешкоди розвитку морського страхування в Україні.
6. Проблеми страхового захисту життя і здоров’я пасажирів на внутрішньому морському транспорті в Україні.
7. Обов’язкові види морського страхування

Тема 12. АВІАЦІЙНЕ СТРАХУВАННЯ

1. Стан і перспективи розвитку авіаційного страхування в Україні.
2. Основні умови майнового страхування авіасуден (авіа-каска).
3. Страхування цивільної відповідальності власників засобів повітряного транспорту.
4. Страхування вантажів, що перевозяться авіаційним транспортом.
5. Умови обов’язкового страхування авіаційних ризиків в Україні.

Тема 13. СТРАХУВАННЯ МАЙНА І ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ГРОМАДЯН

1. Проблеми та перспективи розвитку страхування майна громадян в Україні.
2. Страхування квартир, будівель і споруд, що належать громадянам
3. Страхування відповідальності громадян перед третіми особами.
4. Іноземний досвід страхування майна громадян.
Обов’язкові види страхування відповідальності громадян в Україні (1 вид за вибором студента)

6.4. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється в формі індивідуальних консультацій зі студентами по питанням тематичного навчального плану, завданням для самостійного для самостійної роботи студентів та виконанню контрольних (реферативних) робіт. Час проведення встановлюється згідно з графіком, затвердженим на засіданні кафедри.

VII. Форми поточного та підсумкового контролю

У процесі вивчення дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль знань студентів.

Екзаменаційна оцінка виставляється відповідно до сумарного рейтингу студента.

Приблизне рекомендоване співвідношення між балами за роботу протягом семестру та безпосередньо за екзаменаційну роботу складає 65:35.

Поточний контроль знань, який здійснюється протягом семестру, базується на таких видах навчальних робіт:

а) робота на семінарах над теоретичними питаннями курсу: ґрунтовні відповіді, фіксовані виступи, доповнення;

б) розв'язок задач та виконання тестів;

в) написання контрольних робіт: міні контрольних (за поточною темою) та модульних контрольних робіт (підсумкових за рядом тем).

Рекомендована шкала балів за видами навчальних робіт в таблиці 4.

Таблиця 4

Шкала балів за видами навчальних робіт

№ ч/тт	Види навчальних робіт	Максимальна оцінка у балах за виконання	Примітка
1.	Відповіді на семінарах	0-5	За семінар, незалежно від кількості відповідей
2.	Доповнення	2,5	За семінар
3.	Розв'язок задач: - індивідуальний; - участь у колективному розв'язку	0-5 2,5	За практичне заняття незалежно від кількості задач; За заняття
4.	Тестування	0-5	За одне правильно виконане завдання
5.	Фіксований виступ (аналіз проблеми)	0-5	За один виступ
6.	Міні-контрольні (за поточною темою)	0-5	Загалом за контрольну
7.	Модульні контрольні роботи	0- 10	За одну роботу

Тестування та міні контрольні можуть здійснюватися за матеріалами, наведеними у розділі VI «Завдання для самостійної роботи студентів». Темі фіксованих виступів пропонуються до кожного заняття курсу у розділі V «Плани семінарських занять».

Модульні контрольні роботи проводяться у формі тестів і задач, оскільки такий варіант контролю знань оптимальний як з точки зору зручності перевірки робіт, так і з точки зору можливості використання комп'ютерних технологій проведення цих робіт. У разі потреби контрольні роботи можуть здійснюватися і у традиційній формі письмової відповіді на поставлені запитання. У такому випадку завданнями контрольних робіт можуть виступати питання підсумкового контролю, кількість яких буде обмежена тематичним спрямуванням відповідного модулю.

Протягом викладання дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль знань студентів за наступною схемою:

Таблиця 5

Тема	Форма контролю
Вмістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади надання страхових послуг. Види особистого страхування.	

1	Страхова послуга й особливості її реалізації	Усний контроль знань студентів та тестові завдання протягом семінарського заняття.
2	Порядок укладання та ведення страхової угоди	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття. Міні-контрольна
3	Страховання життя та пенсій	Вибіркова перевірка знань студентів по питанням тем 1-3, передбачених до самостійного вивчення. Модульна контрольна №1
4	Страховання від нещасних випадків	Усний контроль знань студентів протягом практичного заняття.
5	Медичне страхування	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття.
Змістовий модуль 2. Теоретико-практичні аспекти здійснення страхування майна, фінансових ризиків та відповідальності		
6	Страховання підприємницьких ризиків	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття. Міні-контрольна
7	Сільськогосподарське страхування	Вибіркова перевірка знань студентів по питанням, передбачених до самостійного вивчення.
8	Страховання технічних ризиків	Усний контроль знань студентів та тестові завдання протягом семінарського заняття.
9	Страховання кредитних і фінансових ризиків	Усний контроль знань студентів та тестові завдання протягом семінарського заняття.
10	Транспортне страхування (автотранспортне, морське, авіаційне)	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття. Міні-контрольна
11	Страховання майна і відповідальності громадян	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття. Міні-контрольна
Кінцевий контроль		Підготовка студентами реферативної роботи відповідно до порядку написання таких робіт та їх тематики, викладених Навчальній програмі
		Іспит/Залік

Перелік питань до семестрового контролю

1. Страхова послуга як специфічний товар.
2. Класифікація страхових послуг.
3. Споживна вартість страхової послуги та її ціна.
4. Служба маркетингу страхової компанії та її функції.
5. Зміст маркетингових досліджень та особливості маркетингової стратегії страховика.
6. Напрямки вивчення й формування попиту на страхові послуги.
7. Системи продажу страхових послуг.
8. Вимоги законодавства України до страхових посередників.
9. Страхові брокери та сутність їх діяльності. Шляхи удосконалення вітчизняного законодавства про діяльність страхових брокерів.
10. Роль, види і особливості реклами при реалізації страхових послуг.
11. Контроль з боку держави і страховика за реалізацією страхових послуг.
12. Етапи здійснення страхової угоди та зміст договору страхування.
13. Укладання договору страхування. Заява про страхування: форма, зміст та її призначення.

14. Процедура і склад андеррайтингу.
15. Фактори, що впливають на вирішення про прийняття об'єкту на страхування: порівняльний аналіз для різних видів страхування.
16. Процедура врегулювання завданих збитків. Дії сторін договору.
17. Особисте страхування, його форми, види та основні вимоги до здійснення.
18. Страхування капіталу, види і особливості страхової послуги.
19. Страхування ренти, види і особливості страхової послуги.
20. Змішане страхування життя і страхування дітей.
21. Страхування на дожиття і довічне страхування.
22. Аналіз ринку страхування життя в Україні.
23. Форми й види страхування від нещасних випадків.
24. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків.
25. Державне особисте страхування та стан його здійснення в Україні.
26. Особисте страхування від нещасних випадків на транспорті.
27. Добровільні види страхування від нещасних випадків.
28. Страхування дітей і школярів від нещасних випадків.
29. Страхування туристів від нещасних випадків.
30. Медичне страхування, форми та особливості організації і проведення.
31. Добровільне медичне страхування.
32. Медичне страхування громадян, які виїждять за кордон.
33. Необхідність, розвиток і сучасний стан медичного страхування в Україні.
34. Майнове страхування, його форми, види та основні вимоги до здійснення.
35. Страхування підприємницьких ризиків: сутність, форми, основні види та умови здійснення.
36. Страхування майна підприємців від вогню та інших ризиків.
37. Страхування від перерв у підприємницькій діяльності.
38. Страхування відповідальності роботодавця перед його працівниками.
39. Страхування відповідальності за невиконання комерційних договорів.
40. Страхування відповідальності товаровиробника, надавача послуг, виконавця робіт, продавця товарів.
41. Страхування відповідальності за забруднення навколишнього середовища.
42. Страхування працівників від нещасних випадків за рахунок підприємця.
43. Обов'язкові види страхування ризиків підприємницької діяльності в Україні
44. Форми і особливості страхування врожаїв сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.
45. Страхування сільськогосподарських тварин.
46. Страхування будівель та іншого майна сільськогосподарських підприємств.
47. Порівняльна характеристика форм страхування сільськогосподарських ризиків.
48. Види і особливості страхування технічних ризиків.
49. Страхування будівельно-монтажних ризиків.
50. Страхування машин і агрегатів від поломок.
51. Страхування електронної техніки та комп'ютерних баз даних.
52. Страхування післяпускових гарантійних зобов'язань.
53. Вплив ринкових факторів на розвиток страхування технічних ризиків в Україні.
54. Сутність, економічний зміст, види страхування кредитів.
55. Страхування товарних і споживчих кредитів.
56. Страхування кредитів під інвестиційні проекти.
57. Страхування матеріальних цінностей, що передаються в заставу.
58. Страхування експортних кредитів.
59. Страхування відповідальності позичальника за неповернення кредиту.
60. Страхування ризику неповернення кредиту.
61. Страхування банківських кредитних портфелів.
62. Страхування банківських гарантій.
63. Страхування фінансових ризиків втрати прибутку (доходу).
64. Страхування депозитів.

65. Проблеми страхування фінансових ризиків в Україні.
66. Обов'язкові види страхування при вантажоперевезеннях в Україні
67. Автотранспортне страхування, його сутність і сучасний стан.
68. Майнове страхування засобів автотранспорту.
69. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників автотранспорту.
70. Напрямки розвитку послуг добровільного страхування цивільної відповідальності власників автотранспорту.
71. Моторне (транспортне) страхове бюро України, його функції.
72. Міжнародна система «Зелена картка», її розвиток.
73. Страхування вантажів, що перевозяться автомобільним транспортом.
74. Страхування відповідальності автоперевізника за вантаж.
75. Страхування громадян від нещасних випадків на автотранспорті.
76. Страхування морських суден.
77. Страхування відповідальності власників суден.
78. Страхування вантажів, що перевозяться морським транспортом.
79. Страхування відповідальності морського перевізника за вантаж.
80. Організаційні та інші перешкоди розвитку морського страхування в Україні.
81. Страхування повітряних суден.
82. Страхування відповідальності власників повітряних суден.
83. Страхування вантажів, що перевозяться авіаційним транспортом.
84. Страхування відповідальності авіаперевізника за вантаж.
85. Стан і перспективи розвитку авіаційного страхування в Україні.
86. Страхування громадян від нещасних випадків на повітряному транспорті.
87. Страхування будівель і споруд, що належать громадянам.
88. Страхування домашнього майна і тварин у господарствах громадян.
89. Страхування особистої відповідальності власників будівель і домашніх тварин.
90. Страхування професійної відповідальності громадян.

VIII. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Викладання дисципліни передбачає використання новітніх освітніх технологій, спрямованих на підвищення зацікавленості студентів в вивченні курсу, оволодінні теоретичними та практичними знаннями з предмету. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни будуть здійснюватися проблемні лекції (за участю студентів), презентації (лекцій/семінарів), кейси (оцінка теорії через практичні аспекти), робота в малих групах та семінари-дискусії, що використовують мультимедійне техніко-програмне забезпечення. Рекомендовані методи активації наведені нижче у таблиці 6.

Таблиця 6

Складові методів активізації процесу навчання

Тема	Методи активізації процесу навчання		
	Лекції	Семінари	Інше
Змістовий модуль I. Теоретико-методичні засади надання страхових послуг. Види особистого страхування.			
1	Страхова послуга й особливості її реалізації		Семінар – дискусія

2	Порядок укладання та ведення страхової угоди		Кейс	
3	Страховання життя та пенсій	Презентація		
4	Страховання від нещасних випадків		Кейс	
5	Медичне страхування	Участь студентів в проведенні лекції		
Змістовий модуль 2. Теоретико-практичні аспекти здійснення страхування майна, фінансових ризиків та відповідальності				
6	Страховання підприємницьких ризиків			Інтернет-звіти студентів по нормативній базі
7	Сільськогосподарське страхування		Семинар – дискусія	
8	Страховання технічних ризиків		Семинар – дискусія	
9	Страховання кредитних і фінансових ризиків		Семинар – дискусія	
10	Транспортне страхування (автотранспортне, морське, авіаційне)			Інтернет-звіти студентів по нормативній базі
12	Страховання майна і відповідальності громадян	Презентація	Обговорення питань семінару в робочих групах	

ІХ. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Алексєєв І. В., Кондрат І. Ю., Ярошевич Н. Б. Страхові послуги: Навч. посіб. - Л.: Львівська політехніка, 2006. - 204 с.
2. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Страхова справа. – 5-те вид., стереотип.– К.:Знання, 2006.– 351 с.
3. Баранов А.Л. Ідентифікація страхових ризиків та її значення для управління страховим портфелем / А.Л. Баранов // Фінанси України. – 2011. – № 8. – С. 115-124.
4. Бігдаш В. Д. Страхування: Навч.посіб. - 2-ге вид., стереотип. - К.: МАУП, 2007. - 448 с.
5. Відомості про надання посередницьких послуг у страхуванні та / або перестраховуванні [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/734.html>.
6. Внукова Н.М., Временко Л. В., Успенко В. І. Страхування: теорія і практика: навч.-метод. посіб. - 2-ге вид., перероб. та доп. - Х.: Бурун Книга, 2009. - 656 с
7. Вовчак О.Д. Страхові послуги: навчальний посібник / О.Д. Вовчак, О.І. Завійська. – Львів: Видавництво —Компакт-ЛВІ, 2007. – 656 с.
8. Вовчак О. Д. Страхова справа: підручник/ [Вовчак О. Д.]. - К.: Знання, 2011. - 391 с.
9. Гаманкова О. Страхова послуга як продукт діяльності страхових компаній в умовах ринку/ О.Гаманкова// Вісник КНУ імені Т.Шевченка.- 2008.- №104.-С.16-19
10. Генеральна угода про торгівлю послугами СОТ; Угода, Міжнародний документ від 15.04.1994. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/981_017
11. Говорушко Т. А. Страхові послуги. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 376с.
12. Горбач Л.М., Каун О. Б. Страхування: навч. посіб. - К.: Кондор, 2010. - 520 с.
13. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р. // Верховна Рада України : офіц. веб-сайт. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/card/436-15>
14. Дема Д. І., Віленчук О. М., Дем'янюк І. В. Страхові послуги: навч. посіб. - 2-ге вид., перероб. та доп. - К.: Алерта, 2013. - 526 с.
15. Долгошея Н. О. Страхування в запитаннях та відповідях: навч. посіб./ [Долгошея Н. О.]. - К.: ЦУЛ, 2010. - 318 с.
16. Ефимов С.Л. Деловая практика страхового агента и брокера: Учеб. пос. – М.: ЮНИТИ, 1996. - 416 с.
17. Залетов О.М. Державне регулювання ринку страхування життя в Україні: Дис. канд. екон. наук: 08.00.08 / Залетов О.М.; Державний вищий навчальний заклад —Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьманал. – К., 2007. – 213 с.
18. Залетов О.М. Дистрибуція страхових продуктів/ О.М. Залетов // Green Capital News. – 2011. – №11. – С. 6–9.
19. Залетов О.М. Убезпечення життя: монографія / О.М. Залетов. – К.: Міжнародна агенція —БізонІ, 2006. – 685 с. 29
20. Законодавство України про страхування: збірник офіційних документів станом на 3 вересня 2012 р./ [Упоряд. Руснак Ю. І.]. - К.: ЦУЛ, 2012. - 410 с.
21. Клапків М.С. Страхування фінансових ризиків: Монографія. - Тернопіль: Економічна думка, Карт-бланш. - 2002. – 570с.
22. Козьменко С. Теоретичне підґрунтя банківсько-страхової інтеграції / С. Козьменко, К. Багмет // Вісник НБУ. – 2012. – № 2. – С. 22-27
23. Кузьмін О. Є., Завербний А. С., Іващук Н. Л. Міжнародні страхові послуги: теоретико-прикладні засади: навч. посіб. - Львів: Львівська політехніка, 2009. - 200 с.
24. Лепілкін С.В. Продаж страхових послуг за посередництвом авто салонів / С.В. Лепілкін // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 2. – С. 272-277.
25. Маркетинговий менеджмент: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2000. — 100 с. 11.
26. Маркетинг у страхуванні[Електронний ресурс]. - Джерело доступу: <http://www.student-works.com.ua/kursovi/BJD/960.html>

27. Миронов А.А., Таранов А. М., Чейда А.А. Медицинское страхование. – М.: Наука, 1994. – 312 с.
28. Никулина Н.Н. Страхование: учеб./ Никулина Н.Н., Березина С.В. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008. - 511 с.
29. Підсумки діяльності страхових компаній у 2016 році // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: < <http://forinsurer.com/files/file00334.pdf>
30. Пластун В.Л. Страхові послуги: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни для студ. спец. "Фінанси" усіх форм навчання / В.Л. Пластун, О.С. Журавка ; Держ. вищий навчальний заклад "УАБС НБУ", Каф-ра фінансів. – Суми : УАБС НБУ, 2008. – 186 с.
31. Плиса В. Й. Страхування: підруч./ [Плиса В. Й.]. - К.: Каравела, 2010. - 472 с.
32. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : Кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. // Верховна Рада України : офіц. веб-сайт. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.
33. Положення про порядок здійснення страхової діяльності відокремленими підрозділами страховиків. Затверджено Наказом Комітету у справах нагляду за страховою діяльністю від 12 березня 1994 р. № 13.
34. Положення про порядок провадження діяльності страховими посередниками. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 18 грудня 1996 р. № 1523.
35. Положення про особливі умови діяльності страхових брокерів. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 1999 р. № 747.
36. Положення про порядок здійснення операцій з перестраховування. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 1996 р. № 1290.
37. Положення про Авіаційне страхове бюро. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27 квітня 1998 р. № 561.
38. Положення про Морське страхове бюро. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27 квітня 1998 р. № 561.
39. Практикум зі страхування: навч. посіб./ [Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Пікус Р. В. та ін.]. - К.: Київський університет, 2010. - 479 с.
40. Приказюк Н.В. Тенденції й перспективи розвитку страхування подорожуючих за кордон / Н.В. Приказюк // Фінанси України. – 2011. – №10. – С. 59-68.
41. Про внесення змін до деяких законів України щодо обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності [...] / Верховна Рада України; Закон від 05.07.2012 № 5090-VI. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
42. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей проведення заходів з фінансового [...] / Верховна Рада України; Закон від 24.07.2009 № 1617-VI. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
43. Про внесення змін до Закону України —Про нотаріат // Верховна Рада України; Закон від 01.10.2008 № 614-VI. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
44. Про волонтерську діяльність. / Верховна Рада України; Закон від 19.04.2011 № 3236-VI. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
45. Про впровадження механізму страхування експортних та кредитних ризиків. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 серпня 1998 р. № 1280.
46. Про граничні розміри страхових тарифів з добровільного страхування майна громадян / Кабінет Міністрів України; Постанова, від 17.09.2002 р. №1122. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
47. Про затвердження зразка і технічного опису спеціального знака, що видається страхувальнику при укладенні договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, та порядку його заповнення і використання. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
48. Про затвердження Кваліфікаційних вимог до страхових агентів, необхідних для здійснення посередницької діяльності з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 23.07.2013 р. № 2401. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nfp.gov.ua/>

49. Про затвердження Характеристики та класифікаційних ознак видів добровільного страхування (із змінами)/ Держфінпослуг; Розпорядження від 09.07.2010 р. № 565. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nfp.gov.ua/>
50. Про затвердження Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті / Кабінет Міністрів України; Постанова, Положення від 14.08.1996 № 959. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
51. Про затвердження Положення про особливості укладання договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
52. Про затвердження Положення про порядок і умови обов'язкового особистого страхування працівників відомчої [...] / Кабінет Міністрів України; Постанова, Положення, Форма типового документа від 03.04.1995 № 232. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
53. Про затвердження Положення про порядок та умови ведення страховиками персоніфікованого (індивідуального) обліку договорів страхування життя / Держкомфінпослуг; Розпорядження від 28 грудня 2004 р. № 3197. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/>
54. Про затвердження Положення про порядок, умови видачі та розміри кредитів страхувальникам, які уклали договори страхування життя / Держкомфінпослуг; Розпорядження від 3 грудня 2004 р. № 2883. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/>
55. Про затвердження Порядку залучення Моторним (транспортним) страховим бюро України аварійних комісарів для визначення причин настання страхових випадків, розміру збитків та перевірки дій страховика. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
56. Про затвердження Порядку і правил обов'язкового страхування цивільної відповідальності громадян України, які мають у власності чи іншому законному володінні зброю, за шкоду, яка може бути нанесена третій особі чи її власності внаслідок володіння, зберігання чи використання даної зброї / Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок від 29 березня 2002 р. № 402. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
57. Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування відповідальності власників собак за шкоду, яка може бути заподіяна третім особам / Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок від 09.07.2002 р. № 944. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
58. Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації/ Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок, Правила від 12.10.2002 № 1535. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
59. Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків під час перевезення небезпечних вантажів. Постанова Кабінету Міністрів України від 1 червня 2002 р. № 733. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
60. Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень державними сільськогосподарськими підприємствами, врожаю зернових культур і цукрових буряків сільськогосподарськими підприємствами всіх форм власності. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 липня 2002 р. №1000.
61. Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування відповідальності експортера та особи, яка відповідає за утилізацію (видалення) небезпечних відходів, щодо відшкодування шкоди, яку може бути заподіяно здоров'ю людини, власності та навколишньому природному середовищу під час транскордонного перевезення та утилізації (видалення) небезпечних відходів. Постанова Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 р. №1219.
62. Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яка може бути заподіяна пожежами та

- аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного і санітарно-епідеміологічного характеру. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2002 р. N 1788
63. Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування тварин на випадок загибелі, знищення, вимушеного забою, від хвороб, стихійних лих та нещасних випадків. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2003 р. № 590.
 64. Про затвердження Порядку проведення розрахунку розміру страхового відшкодування утриманцям у зв'язку із смертю годувальника внаслідок дорожньо-транспортної пригоди. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
 65. Про затвердження Положення про реєстрацію страхових та перестрахових брокерів і ведення державного реєстру страхових та перестрахових брокерів / Держфінпослуг; Положення від 28.05.2004 №736 / [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: // <http://www.rada.gov.ua>.
 66. Про затвердження Порядку реєстрації страхових агентів, які мають право здійснювати посередницьку діяльність з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, у Моторному (транспортному) страховому бюро України / Нацкомфінпослуг; Розпорядження, порядок від 18.04.2013 N 1270. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/>
 67. Про затвердження порядку та вимог щодо здійснення посередницької діяльності на території України з укладання договорів страхування зі страховиками-нерезидентами: розпорядження Держфінпослуг №8170 від 25.10.2007 / [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: // <http://www.rada.gov.ua>.
 68. Про затвердження Порядку та умов обов'язкового державного особистого страхування посадових осіб органів [...] / Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок, Умови [...] від 03.06.1994 № 349. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
 69. Про затвердження Порядку та умов обов'язкового державного страхування спортсменів вищих категорій / Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок, Умови [...] від 31.05.1995 № 378. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
 70. Про затвердження Порядку та умов обов'язкового державного страхування державних виконавців / Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок, Умови від 17.08.1998 № 1292. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
 71. Про затвердження Порядку та умов обов'язкового страхування медичних працівників та інших осіб на випадок [...] / Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок, Перелік від 16.10.1998 № 1642. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
 72. Про затвердження Порядку укладання договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів у пунктах пропуску через державний кордон України. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
 73. Про затвердження розмірів страхових платежів за договорами міжнародного обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
 74. Про затвердження розміру базового страхового платежу за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
 75. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів): Постанова Кабінету Міністрів України № 913 від 07.12.2016р. [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/913-2016-n>.
 76. Про затвердження Типового положення про організацію діяльності аварійних комісарів / Кабінет Міністрів України; Постанова, Положення від 5 січня 1998 р. № 8 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>

77. Про затвердження Умов обов'язкового (додаткового) страхування життя і здоров'я спеціалістів ветеринарної [...] / Кабінет Міністрів України; Постанова, Умови від 22.02.1994 № 116. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
78. Про зміни в здійсненні контролю за наявністю полісів ОСГО під час перетинання кордону. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
79. Про недержавне пенсійне забезпечення / Верховна Рада України; Закон від 9 липня 2003 р. №1057-IV. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
80. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних [...] / Верховна Рада України; Закон від 01.07.2004 № 1961-IV. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
81. Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою / Верховна Рада України; Закон від 09.02.2012 № 4391-VI. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
82. Про порядок провадження діяльності страховими посередниками / Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок від №1523 від 18.12.1996 / [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: // <http://www.rada.gov.ua>.
83. Про страхування. / Верховна Рада України; Закон від 07.03.1996 № 85/96-ВР (зі змінами та доповненнями) [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
84. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12. 07. 2001 р. № 2664-III (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2664-14/>.
85. Сахацький В. Роль та місце страхування життя у системі недержавного пенсійного забезпечення / В. Сахацький // Страхова справа. – 2004. – № 4. – С. 24–27.
86. Свістунов О. Роль страхування в управлінні ризиками сільського господарства в Україні та напрями підвищення його ефективності / О. Свістунов // Економіка України. – 2006. – № 1. – С. 66-70.
87. Страхование: принципы и практика/ Сост. Дэвид Бланд. - Пер. с англ. - М.: Финансы и статистика, 2000. - 416 с.
88. Страхові послуги: Навч.-метод. Посібник для самост. вивч. дисц. / За заг. ред. Т.М. Артюх. – К. : КНЕУ, 2000. – 124 с.
89. Страхові послуги: підручник / [С.С. Осадець, Т.М. Артюх, О.О. Гаманкова та ін.] ; кер. авт. кол. і наук. ред. проф. С.С. Осадець і доц. Т.М. Артюх. - К. : КНЕУ, 2007. – 464 с.
90. Страхування: підруч./ [Ред. Базилевич В. Д.]. - К.: Знання, 2008. - 1019 с.
91. Страхування: підручник / Кер. авт. кол. і наук, ред. С.С. Осадець. – 3-ге вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2006. — 599 с.
92. Страхування: практикум : навч. посіб. / за ред. В.Д. Базилевича. – 2вид., перероб. і допов. – К.: Знання, 2011. – 607 с.
93. Страхування: Договори, суд, законодавство: Наук.- практич. посіб./ Укл. Нескороджена Л.Л. - К.: Вид-ць Фурса С. Я., КНТ, 2007. - 544 с.
94. Страхування в Україні:Нормативно-правове регулювання/Роїна О. М.– 2-е вид., перероб. і доп.– К.:КНТ, 2006.– 420 с.
95. Супрун А. А., Зайвенко Т. О. Страхові послуги: навч. посіб. - Львів: Магнолія 2006, 2010. - 248 с.
96. Таркуцяк А.О. Страхові послуги: Навч. посіб. - К.: Європ. ун-т, 2003. - 584 с.
97. Ткаченко Н. В. Страхування: Навч. посіб. - К.: Ліра-К, 2007. - 376 с.
98. Чинёнов М. В. Страхование внешнеэкономической деятельности: учеб. пособие. - 2-е изд., стер. - М.: Омега-Л, 2008. - 244 с.
99. Фисун В. І., Ярова Г. М. Страхування: Навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2011. - 232 с.
100. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003р. № 435-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=435-4>.
101. Яворська Т.В. Страхові послуги: навч.посібник / Т.В. Яворська. – К.: Знання, 2008. – 350 с.
102. Шоха Т. П. Правові аспекти екологічного страхування в Україні: монографія. - К.: Алерта, 2019. - 236 с.

Додаткові

103. Дадико Г.Д. Маркетингові інновації як актуальний напрям розвитку страхового ринку України в сучасних умовах/ Г.Д.Дадико Інвестиції: практика та досвід.- 2016.-№5.-С.59-63
104. Гаманкова О.О. Ринок страхових послуг України: сутність, тенденції та шляхи розвитку: автореф. дис... д-ра економ. наук: 08.00.08 / О.О. Гаманкова; ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана». – К., 2010. – 38 с.
105. Гвозденко А.А. Страхование в туризме: Учеб. пособ. / А.А. Гвозденко. – М.: Аспект Пресс, 2002. – 256 с.
106. Гомелля В.Б., Туленты Д.С. Страховой маркетинг (Актуальные вопросы методологии, теории и практики). - М.: Анкил, 2000. - 128с.
107. Гоцуляк С.А., Залетов А.Н., Перетяжко А.И., Шевченко В.И. Страхование в Украине: состояние, тенденции, перспективы. – К.: Международная агенция «BeeZone», 2005. – 416 с.
108. Ефимов С.Л. Организация управления страховой компанией: теория, практика, зарубежный опыт. - М.: Российский юридический издательский дом, 1995. — 150 с.
109. Ефимов С.Л. Энциклопедический словарь: Экономика и страхование. — М.: Церих—ПЭЛ, 1996. — 528 с.
110. Зубец А.Н. Страховой маркетинг. – М.: Анкил, 1997. – 256 с.
111. Зубец А.Н. Страховой маркетинг в России. - М.: Центр экономики и маркетинга, 1999. - 344с.
112. Кропельницька С.О., Плещ І.І. Страхові послуги : навч. посіб. Для студентів напряму підготовки 6.030508 – “Фінанси і кредит” / С.О.Кропельницька, І.І.Плещ. – ІваноФранківськ: ДВНЗ Прикарпатський національний ун-т ім.В.Стефаникал, 2013. – 390с.
113. Короткий курс лекцій з дисципліни «Маркетинг: теорія і практика»: [Електронний ресурс].-Джерело доступу: http://studme.com.ua/1881092115032/marketing/marketing_teoriya_i_praktika.htm
114. Особенности имущественного страхования (опыт страхового рынка Швейцарии). – М.:АНКИЛ, 1994. – 32с.
115. Основи довгострокового страхування:Навч. посіб./Головко А. Т., Денисенко М. П., Ковтун В. Г. та ін.– К.:Алерта, 2007.– 444 с.
116. Основы страховой деятельности: Учебник/Отв. ред. проф. Т.А. Федоровой. - М.:БЕК, 2001. - 768с.
117. Охріменко О.О. Страховий захист: менеджмент, маркетинг, економіка безпеки (туристичне підприємництво): Навч. посіб. – К.: Міжнародна агенція “BeeZone”, 2005. – 416 с.
118. Справочник по страхованию в промышленности: Пер. с нем. / Под ред. Н.А.Никологорского – М.:Страховой полис, ЮНИТИ, 1994. – 336с.
119. Стратегічне маркетингове планування в страхових компаніях : [монографія] / І. Л. Литовченко, І.В. Рулінська, Л.В. Новошинська, В.Г. Баранова; — Одеса :ИНВАЦ, 2014. — 280 с.
120. Страхование от А до Я. Книга для страхователей./ Под ред. Л.И. Корчевской, К.Е. Турбиной. — М.: ИНФРА-М, 1996. – 624 с.
121. Страховий ринок України: Альманах. – К.: ПП “Поліграфічні послуги”, 2011. – 352с.
122. Страховий і перестраховий ринки в епоху глобалізації: монографія/ О.В. Козьменко, С.М. Козьменко, Т.А. Васильєва. – Суми, 2011. – 388 с.
123. Страхование / Под ред. Т.А.Федоровой. – 2-е изд. перераб. и доп. – М.: Экономист, 2005. – 768с.
124. Ткаченко Н.В. Страхування. Практикум : навч. посібник /Н.В. Ткаченко. – К. : Ліра-К, 2009. – 270 с.
125. Трегубов Е., Брижко О. Спори у сфері страхування. - Х.: Фактор, 2011. - 656 с.
126. Тринчук В.В. Формування та розвиток маркетингу страхових компаній: автореф. дис. . канд. екон. наук: 08.06.01 / Тринчук В.В.; Київський національний торговельно-економічний університет. – К.:, 2005. – 21 с.

127. Томилин В. Транспортное страхование в России и странах Балтии. - М.: Анкил, 2000. - 208с.
128. Турбина К.Е. Тенденции развития мирового рынка страхования. - М.: Анкил, 2000. - 320 с.
129. Фисун В. І., Ярова Г. М. Страхування: Навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2011. - 232 с.
130. Филонюк А.Ф., Залетов А.Н. Страховая индустрия Украины. – К.: Международная агенция «БИЗОН», 2008. – 448С.
131. Фурман В. М. Страхування: теоретичні засади та стратегія розвитку : монографія / В. М. Фурман. – К. : Наукова думка, 2006. – 334 с.
132. Шелехов К.В., Бігдаш В.Д. Страхування. Страхові послуги: Навч.-метод. посіб. – К.: ІЕУГП, 2000. – 268 с.
133. Шірінян Л.В. Вплив кількості страховиків на ефективність страхової галузі України / Л.В. Шірінян // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 12. – С. 303-311.
134. Шірінян Л. В., Шірінян А. С. Мікрострахування в Україні: бути чи не бути? = Microinsurance in Ukraine: to be or not to be?: монографія. - Черкаси: Вид-во Чабаненко Ю. А., 2012. - 208 с.
135. Шумелда Я.П. Страхування: Навч. посібник. – Вид. 2-ге, розширене. – К.: Міжнародна агенція «БИЗОН», 2007. - 384с.

Інформаційні Ресурси

136. База законодавства ЄС - EUR-Lex Офіційний сайт. – Режим доступу : – <http://europa.eu.int/eur-lex/>
137. Верховна Рада України. Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>
138. Верховний суд України. Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://www.scourt.gov.ua>
139. Європейський Союз. Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://europa.eu.int/index-en.htm>
140. Інтернет-журнал по страхуванню. Офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.forinsurer.com>
141. Кабінет Міністрів України Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>
142. Конституційний суд України Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://www.ccu.gov.ua>
143. Ліга страхових організацій України. Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://uainsur.com/>.
144. Міністерство освіти і науки України. Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua>
145. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Офіційний сайт. – Режим доступу : www.nfp.gov.ua.
146. Президент України. Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua>
147. Рада Європи. Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://www.coe.int>
148. Українська федерація ubezpieczenia. Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://www.ufu.org.ua/ua>.
149. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини – <http://www.ombudsman.kiev.ua>
150. Федерація страхових посередників України. Офіційний сайт / [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: // <http://fspu.com.ua/>